

Fulles d'herba Walt Whitman

★★★★★

Trad. Jaume C. Pons Alorda.
Ed. de 1984. 576 pàg. 25 €

Aneu de pet a comprar *Fulles d'herba* de Walt Whitman. 688 grams de poesia que us alimentarà tota la vida: ara una matinada lluerna, ara a la sorra de la platja llepada per la llengua de la mar, ara un migdia panxut, ara un matí fred que fas campana i ets jove i conflictiva. Tindreu, en un sol volum, tots els versos d'una vida que us acompanyaran tota la vostra: aquí, allà, adés, després i sempre. Versos, d'altra banda, d'allà i d'adés (Walt Whitman és un americà que va néixer l'any 1819 a Nova York), que han marcat un abans i un després en la literatura nord-americana (*Fulles d'herba* és un llibre fundacional que va obrir la clau de pas de la poesia d'aquell país) i que quedaran per sempre (estan arrelats al camp literari i ja són un clàssic).

“Vinc amb els braços carregats, vessant-les per a tu/ Per a tu i per a tots els teus

taüts, oh mort.” Whitman ve, efectivament, amb els braços carregats però no només de mort sinó de totes les coses, i no només per a tu, sinó per a tothom. En cada viatge apila troncs de versos diversos: de sexe, d'ancestrals guerrers, de l'infern de la guerra, de Plató, de boscos espessos i dels arbres robustos, de barques i molls, de llibertat: “Des d'aquesta hora em declaro lliure de tot límit i de tota línia imaginària, /Vaig on em vingui de gust, sóc el meu propi senyor total i absolut”.

El llibre és un esclat, un espetec, una descàrrega. Està encès d'admiracions i exclamacions, de flamerades d'enumeracions, de possessius i anàfores que exploten com una gran traca que s'estén al llarg de tota la vida. Whitman dedica 40 anys a escriure el llibre i l'edita fins a nou cops, cada vegada més alt, cada vegada amb més pes fins a arribar a aquests 688 grams de versos que ara ha traduït Jaume C. Pons Alorda, amb floret de mestre. N'havíem pogut fer tastos esporàdics amb les traduccions de Miquel Desclot, Agustí Bartra o Sam Abrams però aquest és el primer cop que els tenim tots junts en català, aquests cants apassionats que vessen vida i que –feu-me cas– cal que us compreu. Us emocionareu ara i després i els ulls us brillaran, sempre, com la fruita confitada. –*Gemma Casamajó*

NOTA AL PEU Whitman traduït per primer cop al català.

ELS ASTRES ALINEATS

L'OBRA

Fulles d'herba és tempesta i vendaval. Aquest autor nord-americà nascut l'any 1819 és tot ales i les bat amb la força d'un ventilador gegant. Quin geni!

LA TRADUCCIÓ

Whitman, que va esdevenir eremita i creador sense límits, està molt ben traduït de la mà de Jaume C. Pons Alorda, que ha fet durant quatre anys feina de rellotger suís

3 raons per llegir... Tsili. Història d'una vida

Per Ricard Ruiz Garzón

► EL FONTS: INICIÀTIC

Vet aquí una petita gran història, un clàssic hebreu de culte: la vida de la Tsili, filla de la puta Maria; una nena jueva de tretze anys abandonada per la família als anys 40 i obligada a sobreviure mentre el seu poble és exterminat. Retardada, innocent i escanyolida, la Tsili patirà gana i abusos, trobarà l'odi i l'amor, veurà morts i voldrà morir, però caminarà, caminarà... i creuarà l'horitzó.

► LA FORMA: EPIFÀNICA

Reforçada pel català precís i evocador de l'Eulàlia Sariola, que en signa la traducció, la prosa d'Appelfeld és subtil, elegant, despullada. Acompanya la Tsili amb l'Holocaust gairebé de fons, com de retruc, explicant la tragèdia en to de faula i fent un

art de la transformació interior de la protagonista. L'efecte, tanmateix, és demolidor: obliga a llegir, a patir i a emocionar-se. És, malgrat la màxima de Theodor Adorno, poesia post-Auschwitz.

► EL MIRALL: VIDA I OBRA

No és casual que el tercer llibre d'Appelfeld a Club Editor porti el subtítol *Història d'una vida*. Així es van dir les seves memòries, on explicava vivències paral·leles a les de la Tsili. I similars, també, a *Flors d'ombra*, novel·la dues dècades posterior amb un noi de ciutat que pateix la història. De tant en tant, això ja ho té, la gran literatura: indestruable de la vida, no la narra; en forma part.

Aharon Appelfeld
Club Editor. 192 pàg. 18 €

101 llibres de BCN

Per David Castillo

83

'Fulles escampats',
Enric de Fuentes.

Ningú no s'ha posat d'acord en el moment de col·locar l'etiqueta pertinent a Enric de Fuentes. El professor Alan Yates el va voler situar dins d'un suposat corrent de novel·la psicològica, els altres li van penjar la llufa del costumisme, però el que ningú no hauria d'oblidar és l'admiració que va suscitar entre figures com Emili Vilanova i Joan Maragall, que el van animar a publicar llibres, i Ramon Casas, que el

va immortalitzar en un dels seus retrats. Tan important per a la novel·la barcelonina com Carles Soldevila, el retrat de cafès, restaurants i cabarets de Fuentes és molt recomanable, tot i que poc interès que desperta la nostra literatura, que amb prou feines es reedita. La pèrdua d'aquest escriptor és equiparable a la pèrdua de l'imaginari. Molts recordaran Eduardo Mendoza i Juan Marsé, però qui recordarà De Fuentes i Capdevila? Entre els contes de *Fulles escampats* recomanaria *Pel sant de la nena*. Les seves descripcions de l'Eixample barceloní són ben assenyades de l'escassa personalitat d'aquest barri prolongació.